

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Tractatus Juridicus Ad Librum III. Decretalium Gregorii IX.
Clericorum in communi, nec non Prælatorum, ac
Capitulorum in specie obligationes, & jura complectens**

Scharz, Oddo

Salisburgi, 1738

Titulus XI. De his, quæ fiunt à majori Parte Capituli.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63800)

rum, hoc est, susceptio eorum ad professionem, communiter ad Prælatum, & Capitulum spectet, Abbate defuncto solum Capitulum creare eos possit.

18 Sed numquid etiam in receptione Novitii ad probationem opus erit consensu Capituli? Præscindendo à locorum consuetudine, & particularibus Ordinum statutis respondeo negativè, quia nullibi id jure cautum est. Interim illud omnino improbandum censet Hæftenius *cit. disquisit.* si Prælatus hac in re nequidem consilium à suo Conventu expeteret. Nam & Novitium, ait, ita indutum aliis redderet odiosum, & periculo rejectionis tempore imminentis professionis exponeret, seque aliorum Judiciis, tanquam, qui sibi nimium præfidat, objiceret, & deceptioni ab ipso exordio occasionem præberet.

19 Illud hinc ex Bœhmero adhuc adnotare placet, quod Episcopi Germaniæ,

qui insimul sunt status Imperii, gaudentes jure regalium, & superioritate territoriali, in iis, quæ concernunt regimen politicum, non dependeant à consensu, vel etiam consilio sui Capituli, sed id genus negotia cum senatu secretiore, quem Episcopi sibi met constituunt, expendant. Ratio autem, cur in ejusmodi actibus nullæ sint partes Capituli, à Bœhmero ad *h. t. §. 6. redditur*, quod Episcopi hic non quæ Episcopi, sed quæ Principes, & Sæculares Domini procedant. Unde Canones, qui Episcopum ad consensum Episcopi alligant, huc aptari nequeunt, cum, ut dictum est, ejusmodi jus regalium non exerceant ut Episcopi, sed ut Principes politici. Interim in multis Ecclesiis Cathedralibus per Capitulationes potestas Episcoporum limitata fuit, prout aliqua exempla refert Bœhmerus *loc. cit.* ut de Archi-Episcopo Coloniensi, & Episcopo Lubecensi.

TITULUS XI.

De his, quæ fiunt à majori Parte Capituli.

IN præcedentibus duobus Titulis de potestate Capituli, quæ eidem tam Sede vacante, quàm Sede plena, seu vivente ejus Prælato, competit, actum est. Sub præsentis jam Rubricæ disquiritur, quomodo actus Capitulares instrui, suffragia rogari, eorumque computus iniri debeat. Disquisitionem hanc suo ordine per distinctos §§. instituemus.

§. I.

§. I.

Quid sit Capitulum? Et qui nomine Capitularium veniant?

S U M M A R I A.

1. Hujus vocis Capitulum varia est homonymia, de ea remissivè. Que hujus loci est, exponitur. 2. Prælati non veniunt nomine Capituli. 3. Ad constituendum Capitulum ad minimum tres intervenire debent. 4. Quid requiratur, ut aliqua communitas nomine Capituli veniat? 5. Qui Capitulares propriè dicantur?

1 **V**Ox hæc Capitulum homonyma est, & varias in jure sortitur significationes, quas exhibent. Magnificus P. Schmier lib. 3. tract. 1. part. 1. cap. 4. sect. 1. n. 1. § 2. seqq. & P. Reiffenstuel h. t. num. 1. § 2. Benedictus Hæftenus in Disquisit. Monast. lib. 8. tit. 1. disquisit. 1. Sensui hujus Rubricæ illa propinquior est, qua Capitulum sumitur pro certa hominum classe, communis consilii, & auxilii gratia in uno loco collecta, & describitur cum laudato Magnifico P. Schmier cit. cap. num. 4. quòd sit Corpus quoddam Politicum, seu morale, vel Mysticum ex pluribus personis Ecclesiasticis communibus legibus, & juribus ad communem utilitatem coadunatum.

2 Ex qua definitione colliges I. quòd Episcopus, aut Abbas nomine Capituli non comprehendatur, quia non est pars, & membrum hujus corporis Mystici, sed caput illius, cap. 13. de Offic. Jud. Ordin. cap. 4. de his, quæ fiunt à Prælat. cap. 7. de Concess. Præbend. cap. 14. de Excess. Prælat. Panormit. ad cit. cap. 7. num. 9. & alii Canonistæ communiter. Ubi verò Canonici ipsam Ecclesiam representant, non possunt dici constitutæ unum corpus, nisi cum Episcopo.

cap. 15. de Testam. Barbof. J. E. V. lib. 1. cap. 32. n. 2.

3 Colliges II. Ad Capitulum constituendum plures personas desiderari, & quidem ad minimum tres, quia tres facere dicuntur Collegium. l. 85. ff. de V. S. Potest tamen jus Capituli, semel legitimè constitutum, etiam in unico membro conservari. l. 7. §. 2. ff. Quod cujusc. univers. Fagn. ad cap. 1. de Elect. num. 30.

4 Colliges III. Ut aliqua communitas Ecclesiastica nomine Capituli veniat, debet communibus legibus vivere, juriumque communione frui; ideòque communem arcam, commune sigillum, & Syndicum, qui ejus negotia expediat, habeat necesse est. cap. 14. de Excess. Prælat. l. 1. §. 1. ff. Quod cujusc. universit. nom. Fagnan. ad cap. un. de Syndic. n. 9. Talia Collegia unius personæ vicem sustinent, l. 22. ff. de fidejuss. nec singuli de Collegio ut singuli aliquod jus habent. l. 10. §. 4. ff. de in jus vocando. Et ideò plures Clerici, aut Beneficiati in una Ecclesia, cum considerentur ut singuli, Capitulum non constituent. Barbof. de Canon. § Dignit. cap. 37. n. 17.

5 Nominè Capitularium, si hunc termin-

minum laxius sumamus, veniunt omnes Canonici, quibus per assecutionem Canonici omnia jura eidem annexa perfectè quæsitæ sunt, ita ut statim dicantur de *Capitulo*, licet non sint in *saceris*. Barbof. de Canon. § Dignit. cit. cap. 37. num. 1. § 2. Propriè autem, & strictè loquendo ii duntaxat *Capitularium* numero censentur, qui vocem in *Capitulo* habent. Non habent autem vocem, qui non saltem in *S. Sub-Diaconatus* ordine sunt constituti, idque obtinet tam in *Ecclesiis Regularibus*, quàm *Cathedralibus*, & *Collegiatis* per textum expressum in *Clem. 2. de atat. § qualit. § ord.* & *Concil. Trident. Sess. 22. de Reform. cap. 4.* quòd ideò statutum, ut Canonici hac ratione propensius ad *SS. Ordines* suscipiendos inducantur, & post perceptos pluribus subinde annis fructus Ecclesiasticos statui Clericali renuntiandi ansa præcludatur. Et licèt ex particularibus quorundam *Ordinum* statutis omnes *Regulares* professi ad actus *Capitulares* admittantur, his tamen ipsis *Constitutionibus*, cùm in veteri jure communi tan-

tum fundatæ sint, *Concilium Trid.* derogare voluisse, probabilius mihi videtur cum *Gloss. in cap. 32. V. conversi Laici de Elect. in 6.* nisi fortè huic *Constitutioni Trident.* iterum per aliam consuetudinem, quæ juris antiqui dispositionem aut retinuit, aut innovavit, derogatum sit, quam consuetudinem (excepta electione) quoad reliquos actus *Capitulares* ut passim in *Ecclesiis Regulariù* invaluisse scimus, vel ideò rationabilem quoque existimamus, quod non eadem sit *Regularium*, quæ sæculatium Clericorum ratio, utpote, quibus post emissam professionem nec ad sæculum reverti liberum, nec *Ordinum* susceptionem sine jussu *Abbatis* maturare arbitrarium est, & sæpe, ut notat *D. Benedictus in cap. 3. Regule: Dominus revelat juniore, quòd melius est.* Unde *d. Clement. vel Concil. Trid.* loquens de *Ecclesiis etiam Regularibus*, non incommode de *Collegiatis* Canoniorum, aut illis, ubi particularia statuta in contrarium non habentur, explicari poterunt. *Vivianus ad d. Clement. princ.*

§. II.

De Convocando Capitulo.

SUMMARI A.

6. Jus convocandi Capitulum est regulariter penes Episcopum, vel Abbatem. 7. Quòd trinam patitur limitationem. 8. Quid juris, si Episcopus insimul sit Canonicus suæ Ecclesiæ? 9. Ad Capitulum vocari debent, qui debent, volunt, & commodè interesse possunt. 10. An, qui extra Provinciam degunt, vocandi sint? 11. Absentes, non vocati, agere possunt de contemptu, & actum à presentibus valide gestum rursus destruere. 12. Quamdiu audiri debeant, qui volunt agere de contemptu? 13. Absentes in tribus duntaxat casibus vocandi sunt. 14. Interim male agit, Prælati, si ad alios actus valdè arduos, cum posset, absentes non vocet. 15. Pro expediendis negotiis Capitularibus debent Capitulares in uno loco docenti collegialiter esse presentes.

Cir-

Circa hoc punctum plura quæri possunt, & quidem I. Penes quem sit jus convocandi Capitulum?

II. Quinam vocari debeant? III. Ad quos actus vocandi sint? IV. Et quis locus pro expediendis negotiis Capitularibus idoneus & opportunus esse dicatur? Ad singulas Quæstiones per distinctas Assertiones respondeo, &

6 Dico I. Jus convocandi Capitulum est regulariter penes Episcopum, vel Abbatem, ita, ut, si quædam gravioris momenti negotia tractanda occurrant, Episcopus ipse in persona tractatui intersit, vota singulorum exquirat, & juxta ea concludat. Concil. Trident. Sess. 25. de Reformat. cap. 6. Ratio est, quod Prælati sit Caput Capituli, ideoque conveniens esse videatur, ut is Capitularia membra, ceu capiti subjecta, ad negotia Ecclesiæ communi consilio expedienda convocet. Dixi regulariter id muneris ad Prælatum spectare. Excipiuntur enim à Concil. Trid. loc. cit. tres casus. I. Quando res, vel negotium ipsius Episcopi, vel suorum commodum respicit, hoc est (ut Sac. Congregatio Cardinalium declaravit) in iis casibus, in quibus Episcopus judex esse non potest, scilicet, si res privato nomine ad Episcopum, vel ad suos pertineat, in re autem, quæ ad Dignitatem Episcopalem spectant, cum possit esse judex, etiam Capitulum convocare potest. Barbof. ad cit. loc. Concil. num. 44. Leurenus in foro benefic. part. 2. quæst. 671. n. 1. II. Si Prælatus sit absens, jus convocandi Capitulum de jure, vel consuetudine ad Præpositum, Decanum, vel Senioremem spectat, non autem ad Vicarium vel Officialem Episcopi, qui vigore Concil. Trid. l. c.

ad Capitulum admitti non debet, sed, si Capitularis sit, & res ad deliberandum proposita, ad suum, vel Episcopi commodum pertineat, inde exire debet, prout à S. Congregatione negotiis Episcoporum, & Regularium præposita die 17. Jan. 1584. resolutum fuisse, refert Barbof. de Canon. & Dignit. c. 35. num. 12. & licet Senior, vel Decanus jurisdictionem aliàs in Capitulares nullam habeat (utpote, quæ tota in Episcopo residet) ita, ut comparere nolentes cogere nequeat, convocatio tamen illum operabitur effectum, ut non comparentes habeantur pro contumacibus, & præsentem, apud quos jus totius Collegii pro hac vice residet, validè in negotio Capitulari procedere valeant. cap. 19. de Elect. Panorm. ad cap. 2. h. t. num. 3. III. Si negotium tangat Capitulum quæ tale, id seipsum per Decanum, vel Senioremem, etiam non petita Episcopi venia, congregare potest, ut ab eadem Congregatione die 20. Augusti 1601. decisum refert Barbof. cit. cap. num. 4.

Cæterum nota: si Episcopus ex speciali gratia sit simul Canonicus suæ Ecclesiæ (id quod fieri posset, patet ex cap. 15. de Concess. Præb. & cap. penult. de Appellat. in 6.) tunc, si quæ Canonicus Capitulo intersit, jure convocandi non gaudet, nec primò loco sedet, sed post Præpositum, vel Archi-Diacenum secundum cuiusque Ecclesiæ consuetudinem. Layman. ad cap. 15. de Concess. Præbend. n. 3. Et eo etiam casu, si à gestis in Capitulo per Canonicos in eo congregatos appellari contingat, ad eum appellatio facienda est, & similiter, si Capitulum in collatione Beneficii sit negligens, ad eum devolutionem

nem fieri oportet, quia, ex quo Episcopus non interfuit Capitulo quàm Episcopus, sed tanquam *Canonicus*, non appellatur ab eodem ad eundem, sed ab inferiore ad superiorem: secùs dicendum, si qua Episcopus Capitulo præficeret. *cap. 11. de Appellat. in 6. Gloss. ibid. arg. l. 1. §. solent ff. Quando appelland.* Layman. ad *cit. cap. 15. num. 3.* Barbosa cum aliis relatis *de Canon. & Dignit. cap. 35. n. 13.*

9 Dico II. Ad Capitulum sunt omnes vocandi, qui *debent, volunt, & commodè possunt interesse.* *cap. 42. de Elect. cap. 33. de Præbend. in 6.* Non debent autem vocari illi, qui jus suffragii non habent, licet sint de Collegio, ut sunt *excommunicati, suspensi, irregulares.* *cap. 8. de Consuet. cap. 18. de Sent. Excommunic. in 6.* aut si qui propter proprium delictum expulsi sint. *Arg. l. 5. §. 1. ff. de Capite minut.* II. *Qui volunt.* Potest enim quisque favori pro se introducto renuntiare *l. 38. ff. de Pactis*, nisi interfit Ecclesiæ, tunc enim absentes ad comparandum etiam inviti compelli possunt. Panormit. ad *cap. 42. de Elect. num. 4. & 5.* ubi simul notat, in numerum duarum Tertiariarum, quæ ab initio ad actus universitatis convenire debent, *l. 3. §. 4. ff. Quod cujusque univers.* non venire absentes, & comparere nolentes. III. *Qui commodè possunt.* Habita ratione commoditatis, non respectu vocandi, sed Ecclesiæ. Panormit. ad *cit. cap. 42. n. 5.*

10 Quæres I. An, qui extra Provinciam degunt, in qua actus Capitularis, v. g. Electio est celebranda, vocari debeant? Rationem dubitandi suggerit *cap. 35. de Elect.* ubi mandat Pontifex, fratres omnes in *Provincia* existentes

esse vocandos, utique ex ea ratione, quòd illi censeantur commodè posse vocari, qui intra eandem Provinciam degunt: ergo, qui extra Provinciam commorantur, vocandi non sunt. Verùm, quòd nulla habenda sit ratio Provinciam, an vocandi intra, vel extra illam existant, sed bonum duntaxat, & utilitas ipsius Ecclesiæ, meliori jure docet Panormit. ad *cit. cap. 35. num. 3.* Nam contingere potest, ut quis in alia Provincia agat, & tamen vicinior sit suæ Ecclesiæ, quàm alius, qui absens sit intra Provinciam suam, maximè, ubi illa vasta, & admodum spatiosa esset, unde *cap. 42.* jubet, non illos tantum, qui intra Provinciam existunt, sed simpliciter, & indefinitè omnes vocari, qui *commodè* actui Capitulari interesse possunt.

Ad *cap. 35. de Elect.* respondeo, quòd vel exaudiendum sit de casu illo, quo nullus Capitularium extra Provinciam degebat, vel de consuetudine speciali illius loci, qua fratres duntaxat intra Provinciam existentes vocari consueverunt, præsertim cum illa tam lata, & spatiosa non esset, quin commodè ad Capitulum absentes intra illam Provinciam vocari potuerint. Ideò hic Textus non est indifferenter ad alias Ecclesias extendendus, cum aliæ Provinciam possint esse latiores: dispositio enim legis, vel Canonis non se porrigit à casu ad casum, nisi eadem omnino militet ratio. *l. 12. ff. de LL.* Panormit. ad *cit. cap. 35. n. 4.* & propterea hæc quæstio: *quinam commodè vocari possint?* una Regula generali definiri non posse, advertit ibidem Nobilissimus hic Canonum iaterpres, sed id sagax iudex secundum pericula imminetia, & discrimi-

mina viarum, ex æquo & bono arbitratitur, arg. cap. 4. de Offic. deleg. & l. 1. ff. de jur. delib. Censetur autem super hoc dubio idoneus iudex is, ad quem spectat confirmatio electionis, aut alterius negotii Capitularis. Arg. cap. fin. de Offic. deleg. in 6. sæpè laudatus Panormit. d. n. 5.

11 Quæres II. Quid juris, si qui ex absentibus, qui de jure vocari debuissent, ad Capitulum vocati non sint? Respondeo, actum Capitularem à præsentibus gestum ipso quidem jure subsistere, ab absentibus tamen, qui vocati non sunt, si velint agere de contemptu, irritari posse, per cap. 36. de Elect. cum plus (ut ibi inquit Pontifex) in tabulis consueverit contemptus unius obesse, quam multorum contradictio in præsentibus. Prius membrum ita limitat Panormit. ad cit. cap. n. 4. ut actus Capitularis à præsentibus gestus non aliter valeat, quam si duæ saltem partes, sive Tertiæ de vocandis præsentibus fuerint. Nam si duæ partes non adfuerint, actus Capitularis, ex quo pars minor est contempta, vel non legitimè vocata, ipso jure nullus est, per vulgatos Textus in l. 3. § 4. ff. Quod cujusc. universit. l. 46. C. de Decurion. Rationem addit, quod potentia Capituli in principio sit apud duas partes, dum Capitulum est in congregando, licet in desiniendo valeat, quidquid à majori parte illarum duarum partium præsentium decretum fuerit, per l. 19. ff. ad municip. cap. 1. b. t.

12 Quæres III. Quamdiu audiri debeant, qui volunt agere de contemptu? Respondeo, si intra terminum legalem, & peremptorium, quem is, ad quem actus Capitularis confirmatio pertinet, pro facienda contradictione præfigere

solet & debet. cap. ult. de Elect. in 6. compareant, & actui gesto se opponant, audiendos, secus si terminum peremptorium, & competentem præterlabi siverint, audiri amplius non debere. Panorm. ad cap. 2. de his, quæ fiunt à Prælato n. 8.

Dico III. Ad actus Capitulares quos-
cunque absentes vocandos non esse, exceptis tribus casibus à Gloss. in cap. 2. de Testib. in 6. expressis, videlicet I. in negotio Electionis per cap. 42. de Elect. II. In receptione alicujus in Canonicum, per cap. 33. de Præbend. in 6. III. In cessatione à Divinis, per cap. 8. de Offic. Ordin. in 6. in quibus jura absentes vocari expressè præcipiunt. Ità tenent Ferosin. in cap. 6. de Constitut. Quest. 2. num. 18. Fagnan. in cap. 2. de N. O. N. n. 52. Mantica de Tacit. § ambig. convent. lib. 4. tit. 7. n. 9. Lotter de re Benefic. part. 3. Quest. 17. n. 118. Ratio est, quòd nugatorium, & superfluum fuisset, in prædictis tribus casibus hanc legem ponere, si generaliter ad omnes actus Capitulares vocandi essent absentes. Interim non diffiteor, 14 quin superior peccare possit, si, ubi profelicius expediendo aliquo actu Capitulari valde arduo, præsentiam etiam absentium necessariam esse duxerit, vocare negligat, quia tenetur bono Capituli omni meliori modo consulere, & sic utilitas universitatis eidem debet esse regula vocandorum, & non vocandorum, quod ipsum tamen duntaxat pro foro interno intelligendum est, ut acutè observant Passerin. ad cap. 2. de Testib. in 6. n. 105. & Eminentiss. Vincent. Petra in Comment. ad Constit. Apostol. tom. 1. pag. 66. n. 42. vadè fundamentum Adversariorum, in arduitate

causarum positum, inter quos præcipuus est Panormit. *ad cap. 1. num. 15. h. t.* ex hac limitatione solutionem capit, quod scilicet obligatio vocandi absentes in negotiis arduis stringat superiorem pro foro quidem interno, nulla tamen lege pro foro externo. Panormitano verò & ejus sequacibus in tantum accedo, ut consuetudinem illam rationabilem agnoscam, si quæ in quibusdam Capitulis vigeat ad actus capitulares magis arduos vocandi absentes, ita tamen, ut actus, absentibus non vocatis, primùm sit validus, ab ipsis postea, si de contemptu agere placeat, invalidandus. Passerin. *loc. citat. num. 106.* & Petra *num. 43. Rota decis. 4. part. 10. recent.*

15 Dico IV. Ad expedienda negotia capitularia quilibet locus aliàs honestus aptus esse videtur. *arg. l. 21. §. 11. ff. de Recept. qui arbitr. Panorm. ad c. 14. de Elect. num. 4.* in quo omnes, qui jus suffragii habent, collegialiter congregati votum suum explicare debent, ut communi consilio tantò maturius deli-

beratio instituatur: neque enim dicendus esset actus Capitularis, ubi singuli seorsim, & sigillatim consensum suum explicarent, quia jus Universitatis consistit in collegialitate, & negotia Capituli tractantur à pluribus, non ut *singulis*, sed ut *universis*. Barbof. *ad cap. 42. de Elect. num. 9.* Vinc. Petra *cit. Tom. 1. pag. 57. num. 19.* Aliud foret, si actus esset communis pluribus, ut *singulis*, & non ut *universis*, tunc enim is à singulis seorsim expediri, aut illi consensum suum separatim præstare possent, ut, si v. g. duo, vel tres de Capitulo jus præsentandi haberent, ut *singuli*, non verò ut *collegium*. Layman. cum aliis à se relatis *ad cap. 33. de Præbend. in 6.* Circa hanc doctrinam duo adhuc nota ex Barbof. *Tract. de Canon. & Dignitat. cap. 35. num. 17. §. 2. seqq. & cap. 38. num. 16.* quòd acta per Canonicos in Capitulo, non possint revocari, nisi per capitulariter congregatos, & quando actus capitulariter fieri exposcit, etiam ratificatio capitulariter facienda sit.

§. III.

De consensu Capituli.

SUMMARI A.

16. Ut actus capitularis sustineatur, major, & sanior pars consentire debet. 17. Nec sufficit, quod sit talis respectu partis minoris, sed necesse est, ut sit respectu totius Capituli. 18. Nec statuto, nec consuetudine introduci potest, ut actus aliter non valeat, quàm si singuli consentiant, aut due tertia. 19. In quibusdam tamen casibus requiritur singulorum consensus. 20. In impari votorum numero, quando pars una dimidio suffragio alteram excedit, valet actus. 21. Potest quandoque pars major minorem etiam invitam compellere ad contribuendum de suis redditibus pro necessitate, vel utilitate Ecclesiæ. 22. Prælati quòd talis effectivè non est membrum Capituli.

Ad

- 16 **A**D actum capitularem, ut is sit legitimus, regulariter sufficit, ut *major*, & *sanior* pars eorum, qui *debent*, *volunt*, & *commode* possunt interesse, suo consensu eundem approbent. Habet hæc regula sedem tuam in *cap. 1. h. t. § l. 19. ff. ad Municipal.* Censetur autem *sanior* pars, quæ meliori ratione, prudentia, & pietate nititur *cap. 11. dist. 9.* Nec enim, teste Hostiensis, quæ *major* pars est, semper etiam *sanior* est, sed quæ *sanior* est, semper *major* reputatur. In dubio tamen *major* pars etiam *sanior* esse præsumitur, nisi contrarium probetur. *cap. 5. dist. 23. cap. 32. de Testib.* Dicitur etiam *major* pars non comparatione aliarum partium minorum, sed respectu totius Collegii. *cap. 48. de Elect. cap. 23. eod. in 6.* Ut, si ex 16. Capitularibus 4. uni, 5. alteri, 7. in tertium sua vota conferant, tractatus talis defectu majoris partis hic requisitæ nullus foret. Id quod obtinet in actibus capitularibus verè talibus, seu, qui pertinent ad plures ut *universos*, quatenus nempe corpus Collegii, vel Capituli constituunt. In actibus verò, qui pertinent ad plures ut *singulos*, v. g. præsentationibus ad beneficium, prævalet consensus partis majoris, sola etiam comparatione ad partes minores, juxta *cap. 3. de Jur. Patron.* Idem notant DD. de electione Rectoris Universitatis, vel officialis Monasterii, quæ electio Canonica, & capitularis non est.
- 17 Zypæus tamen in *Analyfi ad h. t. num. 1.* scribit, in Capitulis passim jam usu obtinuisse, ut, quod *major* pars non respectu totius, sed partis minoris decreverit, ratum habeatur. Nec ratione destitui hanc consuetudinem.

autumar. Quid enim, si omnes sui propositi mancant tenaces, res non habebit exitum, nisi partis majoris, quæ talis est, respectu partis minoris, vota prævaleant. Deinde, cum dicamus, requiri partem *majorem*, simul & *sanio-*
riorem, vix casus contingeret, ut ii, qui *saniores* sunt, stent omnes à parte *majori*: idcirco sufficet, ad hoc, ut actus sustineatur, modo pars *major*, & *sanior* respectu partis minoris consentiat. Verùm sicut allegata consuetudo à Zypæo difficulter probabitur, ita binæ ejus rationes vix fidem inveniunt. Non prima, quia non deforent remedia compulsoria, quibus pertinax suffragantium voluntas frangi posset. Non secunda, quia *major* pars præsumitur quoque esse *sanior*, & idcirco dispositio Tridentini *Sess. 25. de Regul. cap. 6.* in praxi ubique servatur, ut non amplius inquiretur post factum scrutinium, quæ suffragiorum pars sit *sanior*, sed quæ sit *major*. *Fermosia. Tract. 3. de Capitul. per se 25. num. 35.*

Regulariter ergo, quidquid *major*, & *sanior* pars concluderit, id cum consensu totius Capituli actum censetur, nisi fortè pars minor aliquid rationabile opponat, & rationem contradictionis suæ, vel coram superiore ipsius Capituli, vel coram arbitris *arg. cap. 34. de Elect. § cap. 41. de Appell.* non verò coram *majori* parte Capituli, utpote suspecta, *minori* contradicenti, nec etiam ejus competente iudice, sufficienter probet. *cap. 1. h. t. Innocent. ibid. num. 3. § 4. Panorm. ibid. n. 12.* Tunc enim verificatur illud ex *cap. 11. dist. 9.* quòd *sana ratio sit exemplis anteponenda.*

Contra regulam hic propositam nec consuetudo, nec statutum etiam juratum

prævalere potest, ut actus aliter non valeat, quam si omnes de Capitulo unanimiter concordent. *cap. 1. h. t.* Cum enim homines faciles sint ad discordiam. *cap. 7. C. 8. Q. 1.* Facile apparet, quam pernicioſa, & ſummè noxia Eccleſiis ejuſmodi conſuetudo foret, ſi diſpoſitum à majori parte effectum non haberet. Et ideo tale juramentum contra utilitatem, vel libertatem Eccleſiæ factum non ligat, unde ex hac ipſa ratione *ad cit. cap. num. 8.* Panormit. contra Gonzalez *ad d. cap. num. 6.* infert, quòd nec illud ſtatutum, aut conſuetudo valet, ut duæ partes ad minus debeant concordare, qui idem interpres *num. 13.* advertit, quod, qui ex capitularibus conſentire non vult, expreſſè debeat contradicere, ne pœna & peccato ſe involvat, ſicut expreſſè conſentientes, nam tacens in collegio habetur pro conſentiente, etiam in odioſis, & malè geſtis, ſi ex officio conſilium dare tenetur *l. 11. §. quamvis ff. de Interrog. in jur. faciend. cap. 2. de Conf. in 6.*

19 Dixi ab initio, regulariter id obtinere, ut, quòd major pars ſtatuit, pro eo fictione juris habeatur, ac ſi totum Capitulum unanimiter ſtatuiſſet. Exciipiuntur ab hac regula nonnulli caſus, in quibus pro valore actus aut ſingulorum, aut duarum partium conſenſus expoſcitur, ſingulorum conſenſus deſideratur in *compromiſſo*, ubi jus eligendi ſingulis de Capitulo competens in unum, aut plures compromiſſarios transfertur. Item, ubi Clerici extranei ad ſuffragium in electione ferendum ad Capitulum admittuntur, quia, cum ſingulorum hic intereſſe vertatur, ſingulorum quoque conſenſus interveniat neceſſe eſt. *cap. 29. de R. J. in 6. §.*

cap. 56. eod. in 6. Duarum partium, ſive tertiarum conſenſus exigitur. I. In electione S. Pontificis in *cap. 6. de Elect.* II. In aſſumptione Coadjutoris Epifcopo amente. *cap. un. de Cler. egrot. in 6.* III. In poſtulatione, ſi concurrat cum electione *cap. 40. de Elect.* P. Wieſtner *h. t. num. 19.*

Dubitatur I. An, ſi numerus capitularium ſit impar, actus cenſeatur à majori parte geſtus, quæ alteram partem dimidio duntaxat ſuffragio excedit. E. G. Si novem ſint capitulares, & quinque in alienationem conſentiant, aliis quatuor diſſentientibus, hoc enim caſu quinque conſentientes dimidio tantum ſuffragio ſuperant alios quatuor diſſentientes, utpote cum Novenarii medietas ſint quatuor cum dimidio. Reſpondeo talem actum valere, & haberi à majori parte geſtum, quia dimidium ſuffragium, quo una pars alteram excedit, propter ſuam indiviſibilitatem pro uno ſuffragio integro computatur, ut cum Donato docet P. Wieſtner *h. t. num. 21.* adeoque quinque illi conſentientes (Capitulo novem membris conſtante majorem partem Capituli verè conſtituunt) Panormit. *ad cap. 50. de Elect. n. 9.* P. Wieſtner *cit. num. 21.*

Dubitatur II. An major pars Capituli, contradicente parte minore, cum conſenſu Epifcopi poſſit de bonis, & juribus ſpectantibus ad ſingulos aliquid diminuere, ſi præſens Eccleſiæ neceſſitas, vel utilitas ejuſmodi bonis diminutis relevari, vel adjuvari valeat? Hoc dubium adhibita diſtinctione reſolvo: vel bona ſpectant ad ſingulos jure proprio, & ſingulari, vel jure Collegii & Univerſitatis. Si primum, bona, & redditus Capitularium dimini-

ne-

nequeunt, utut major pars in hanc diminutionem consentiat, ratio est, quod pars major Capituli non habet jurisdictionem in partem minorem; ideoque non potest aliquid statuere de personis, vel bonis ad singulos jure proprio, & singulari pertinentibus, ipsis contradicentibus. Id quod confirmari potest ex *l. 11. ff. de servit. præd. rustic.* ubi dicitur, quod in fundo pluribus communi, ut servitus itineris alteri perfectè sit constituta, non sufficit, quod unus, alterve jus eundi cesserit, sed requiritur consensus singulorum, quia fundus hic pertinet ad singulos jure singulari, per *cap. 29. de R. J. in 6.* ergo idem dicendum de bonis Capitularium, quæ habent jure proprio & singulari. Si secundum, pars major, non attenda contradictione partis minoris, de redditibus singulorum portionem demere, eamque sublevandæ necessitati, vel procurandæ utilitati ipsius Ecclesiæ applicare poterit. Textus, & exemplum est in *cap. ult. h. t.* ubi pro restauranda fabrica Ecclesiæ, dum Archiepiscopus cum majori parte Capituli consensit de conferenda à singulis reddituum suorum quadam portione, pars minor contradicens ab Innocentio III. in eandem legem concedere, & de suis proventus partem contribuere iussa fuit. Ratio est, quod jus horum proventuum, & reddituum principaliter spectet ad Capitulum, seu Ecclesiam, cujus intuitu singulis sua portio assignata fuit; ideoque Canonici hos fructus non jure proprio percipiunt, sed jure Capituli, sive Ecclesiæ. Cum igitur inter Ecclesiam materiale, & Ecclesiam formale, quam constituit Episcopus cum Capitulo, sit quædam com-

munio, adeo quidem, ut, spectando primævam beneficiorum Ecclesiasticorum institutionem, proventus in quatuor partes dividendi sint, quarum una quoque fabricæ Ecclesiæ cedere debet. *cap. 25. & seqq. C. 12. Q. 2.* Consequens est, ut ex lege charitatis, & communionis Episcopus, & Capitulum de superfluentibus suis redditibus Ecclesiæ necessitati succurrere teneatur. *Pirrhing b. t. §. 2. P. Verani eod. tit. n. 14.*

Dubitatur III. An Episcopus, quæ 28
Episcopus non tantum Suffragia Capitularium colligere, sed etiam ipse Suffragium ferre, adeoque pars Capituli esse censeatur? Communior DD. negat, ut videre est apud Barbof. *de Offic. Episcop. part. 3. allegat. 72. num. 17. & Tract. de Canon. cap. 37. n. 15.* Fermos. *Tract. 3. de Capit. per se Q. 6. n. 5.* Card. de Luca *disc. 30. de Benefic. n. 7.* & praxis ipsa in plerisque Capitulis Cathedralibus confirmat. Unde rectè Capitulum descripsit Boehmerus ad *tit. Ne Sede vacant. §. 7.* quod sit *Collegium Canonicorum Cathedralis Ecclesiæ, sub Episcopo quidem, sed separatam corpus tamen sub directione Præpositi, & Decani constituens, & peculiaribus suis jurebus gaudens, Episcopo in adjutorium datum, & de regimine Ecclesiastico participans, constans ex iis, qui vel ratione præbende suæ, vel aliis de consuetudine, votum, sessionemque in Capitulo acceperunt.* Quanquam enim ante Annum Christi millesimum Capitula Cathedralia nullis gauderent exemptionibus, juribusque distinctis, sed ita adglutinata essent ipsis Episcopis, ut communibus cum Episcopo suo uterentur honoribus, juribusque, ipsique Canonici essent membra ejus, & consilarii, pede-

rentiam tamen se jurisdictione Episcopi subtrahere, varia privilegia quærere, jura propria, & distincta, partim consuetudine, partim præscriptione sibi asserere cœperunt, teste Thomassino *part. 1. lib. 3. cap. 33.* ut subinde longè alia hodie facies Capitulorum, atque olim fuerit. Hodie enim (ait Bœhmerus *cit. f.*) in plerisque Cathedralibus Ecclesiis Capitulum ad majorem adspiravit libertatem, ut, quamvis sub Episcopo constitutum sit, peculiare tamen corpus constituat, sine Episcopo Conventus instituat, & de rebus ad se pertinentibus deliberet.

Unde non obstat decisio Alexandri III. in *cap. 4. de his, quæ sunt à Prælat.* dicentis. Episcopum, & Fratres unum Corpus constituere, quod ille *caput*, hi verò *membra* esse probentur. Nam respondet Bœhmerus, hæc conjunctio tantum pertinet ad *negotia Ecclesiastica publica*, quæ Episcopus sine Capituli sui annutu peragere nequit, ait enim: *non decet te omissis membris aliorum consilio in ECCLESIAE TUÆ NEGOTIIS* uti. Quando autem quærimus, an Episcopus habeat vocem in Capitulo, intelligimus negotia, quæ non totam Diocesin, sed Capitulum privativè contingunt. Et in his posterioribus negotiis aliquas esse partes Episcopi, Pontifex non dicit. Possunt enim Canonici (ut bene notat Fermosinus *loc. cit.*) bifariam considerari, semel, in quantum repræsentant ipsam Ecclesiam Cathedralē, & hoc respectu haud dubio ipsi nequeunt constituere unum corpus sine Episcopo: aliàs, si considerentur, prout faciunt Capitulum, vel Collegium, constituunt unum

corpus, etiam non interveniente Episcopo per *cap. 30. de Rescript. cap. 14. de Excess. Prælat.*

Non obstat Concil. Trid. *Sess. 25. de Reform. cap. 6.* ubi de Capitulis etiam exemptis sic statutum fuit: *Episcopis in CAPITULO sit prima sedes, & locus, quem ipsi elegerint, & PRÆCIPUA OMNIUM RERUM AGENDARUM AUTHORITY.* Quomodo autem præcipuam rerum agendarum auctoritatem Episcopis potuisset Concilium attribuerè, si neque *pars Capituli* sint, neque votum *décisivum*, ut reliqui Canonici, habeant, sed aliorum duntaxat vota colligere, eaque sequi teneantur. At verò longè alium horum verborum esse sensum, quàm, quem AA. intendunt, patet ex Historia illius Conciliaris Decreti. Postquam enim in *cit. cap.* dispositum fuerat, qualiter in Ecclesiis Cathedralibus exemptis Episcopus contra delinquentes Canonicos procedere valeat, consequenter etiam ordinatum fuit, quis honor Episcopo, & auctoritas in processionibus, & aliis actibus publicis in Ecclesiis exemptis competat, & statutum, ut Episcopis *ubique sit honor tribuatur qui eorum dignitati par est, eisque in choro, & in Capitulo, in processionibus, & aliis actibus publicis sit prima sedes & locus* (præ aliis Prælati) *quem ipsi elegerint, & præcipua omnium rerum agendarum auctoritas* intellige quoad potestatem inquirendi, & corrigendi excessus delinquentium, nam de hoc solum puncto definiendo, & non de aliis negotiis Capitularibus in hoc capite agebatur. Vid. Gallemart, & Barbof. ad *cit. cap. 6.*

Trid.

TI-